

Automatikus kézsáritó gép

Érdekes kísérletbe kezdett a Szegedi Elektromos Ktsz. Az OKISZ felkérésére — Nagypál György szövetkezeti műszerész és László Zoltán budapesti kutatómérnök tervei alapján — elektromos kézsáritó berendezést készített. Az első három példányt a nemrég megnyílt budapesti szolgáltató házban szerelték fel, ahol bevált. A szellemes kis gép 40 másodperc alatt megsáritja a kézműves után a kezét, nincs szükség külön kapcsolóra, automatikusan működik.

A tervek szerint — amennyiben a Szegedi Elektromos Ktsz. megfelelő összeget kap az OKISZ-tól, tovább fejlesztik a kézsáritó gépet. Amint a szövetkezet elnöke elmondta, nincs kizárva, hogy a hasonló kis géppel kísérletező Esztergomi Készülékgyárral együttműködve gyártják majd a berendezést.

A kézsáritó gép különösen alkalmas a szállodák, éttermek, szórakozóhelyek mosdóinál a törülköző helyettesítésére, mivel higiénikusabb, gazdaságosabb.

Pincér, hozd a nyelvet tanul

Félezer hallgató az MSZBT központi nyelviskolájában

A múlt év októbere óta egy új iskola működik Szegeden. Igaz, ennek az iskolának nincs pedellusa, sem igazgatói irodája — mégis, majd félezernyi hallgató nevét őrzi a listák.

A Magyar—Szovjet Baráti Társaság orosz nyelviskolájába — meg a hozzá kapcsolódó klubokba — iratkozott be néhány hónappal ezelőtt ez a kisebb falura való ember, azon egyszerű okból, hogy orosz nyelvtudását valamiképp tökéletesítse.

E tökéletesítésnek többféle módját kínálták a nyelviskola vezetői. Ajánlották 3 hónapos, 6 hónapos tanfolyamok szervezését, s természetesen azt is, hogy a nyelv alaposabb ismerői kötelesebb klubfoglalkozásokon „edzzék” tudásukat. De még a különböző időtartamú kurzusok között is különbséget tettek! Az egyiket a *turisták* utazás előtti felkészítésére szánták, hogy a határon túl ne kelljen csak mutogatniuk, a másikat a „vendéglátósoknak” — főképpen a *pincéreknek* —, hogy meg tudják szólítani a presszóba, éttermekbe betérő idegen vendégeket, a harmadikat meg éppen a pult mögött hajladozó *kereskedőknek*, akik számukra ugyancsak hasznos a heti

két órában megtanult idegen szó. A negyedik, az ötödik, meg a sokadik csoportot pedig azokból a magasabb tudományos fokozat megszerzésén dolgozó orvosokból, biológusokból toborozták, akiknek a szakszövegek fordításánál, megértésénél kell el a szívesen adott segítség. Ez utóbbiak azonban már egy fél esztendő át tartó, heti 6 órási „grammatikázásra” vállalkoztak. Az Újszegeden most épülő *Biológiai Kutató Intézet* jövődi munkatársait meg egyenesen 13 hónapos tanfolyamra íratta be a jövődi gazdájuk, a Magyar Tudományos Akadémia.

Beíratta — mert a tanulás költségeit általában az érdekelt vállalatok, intézmények fizetik. Egy korábbi írásunkban tehát hiába bízattuk e nemes gavallérkodásra a szegedi vállalatokat, tudták a kötelezettséget a mi noszogatósunk nélkül is. Főképpen a Csongrád megyei Vendéglátó Vállalat, a Csongrád megyei Vegyipari Vállalat és a Szegedi Konzervgyár jár élen e finanszírozási „versenyben”.

A tanulócsoporthoz általában nem túl népesek. Számdékosan nem azok, hiszen nyelvet jól tanulni csak kisebb — 20 tagnál kevesebbet számláló — közösségekben lehet. Így több alkalom nyílik egy-egy diák feleltetésére, meg arra, hogy a beíratkozottakat alaposabban megbeszéljék.

A nyelvklubok tagjai egyébként szinte kizárólag csak beszélnek. A Fegyveres Erők Klubjában, a MÁV Nevelőintézetben, meg az egyéb helyeken működő klubok hetenként megismétlődő foglalkozásain éppúgy elhangzanak egy piaci vásárlás tapasztalatai, mint az, hogy mit láttak egy külföldi utazáson a beszélgető partnerek.

Az 5 nyelvklub tagjainak már csak azért is igen jó alkalmuk nyílik a jóízű társalgásra, mert több orosz *anyanyelvű* klubtárs is akad közöttük: a moszkvai, leningrádi egyeteméről ideszármazott tanár-megmérnökfelesek, akik maguk is örömmel vesznek részt a megismétlődő anyanyelv-gyakorlatokban.

A Fegyveres Erők Klubja-

ban működő egyik kis közösség még oroszos vacsorát is rendezett tagjai számára! Káposztaleves, orosz bélszín, lángos, hússaláta volt a menü, amelyet egy külön e célból meghívott szakács készített el, s amelynek fogásait természetesen torokégető vodkával öntözgették a vacsora-vendégek.

Gondjuk azért van bőven az iskola vezetőinek. Mint azt Boros József, az MSZBT Csongrád megyei Szervezetének titkára, az iskola életrehívója elmondta, aggasztja őket, hogy meglehetősen kevés orosz nyelvtanár találkozzon a különböző foglalkozásokon, s éppígy, a műszaki értelmiséget sem tudták még kedvük szerint megnyerni. Pedig — ez „ténykérdés” — orosz nyelven majd minden szakmunka megtalálható, s e könyvek, folyóiratok ára is jóval alacsonyabb, mint az egyéb nyelveken kiadottaké! Úgy látszik, sok idő kell hozzá, hogy erre az érdekeltek is rájöjjenek...

Akác László

Tűzre dobott pénz

Aki duskál az értékekben, az sem dobja tűzre a javait. Akinek pedig kevés a pénze, az százszor is megfontolja, hogy mire költi. Így a logikus. Országos méretekben is. Köztudott, hogy hazánk alapanyagokban szegény ország. Fában még szegényebb. Ebből viszont az következik, hogy a fában szegény ország ügyel minden fadarabkára. Felhasználja ahogyan tudja, de mindeneképpen — hasznosan teszi azt, Szeged fafeldolgozó iparral is. rendelkezik: ládagyar, falemezgyár, gyufagyár, bútorgyárak, fűrészüzemek és más olyan feldolgozó vállalatok vannak a városban, ahol évente vagon számára használnak fel faanyagot.

Ahol viszont sok fát használnak fel, ott jelentős a hulladék is. Egyetlen példa: a szegedi gyufagyárban évente 1200 köbméter a fa hámozásánál keletkező vékony és finom forgács. Mi történik ezzel a hámozási hulladékkal? Tűzre dobják. Még azt is elfogadná az ember, hogy tüzelnek vele, elvégre a fa, vagy a fafeldolgozásnál keletkező hulladék arra is jó. De nem minden hulladék hasznos tüzelő. A gyu-

fagyárban tűzre vetett finom forgácsnak nincs jelentős hatása a kázanokban. Pláne azokban a kázanokban, ahol éppen 10 ezer kalóriás földgázzal fűtenek. Hogy miért dobják a tűzre? Mert nem tudnak vele mit kezdeni. Az udvaron nem állhat sokáig, mert csak elfoglalná a helyet, útha lenne. A dolgozók sem veszik meg.

Mégis — jogosan — sajnálják a gyár szakemberei, s tűzre dobott értékek tekintik a hámozási hulladékot. Ugyanis azt a finom fahancsot a farostlemezgyárak felhasználhatják. Ilyen gyár hazánkban is van, Mohácson. Ha szegény ország vagyunk fában, akkor alighanem megérné odaszállítani és hasznosítani. Ne a tűz égesse el!

Máshol, más üzemekben is jelentős a fahulladék Szegeden. Ha a gyufagyári mennyiség nem lenne gazdaságos — a szállítási költségeket tekintve — talán érdemes volna felkutatni máshol is a „tűzre dobott” fahulladékot. Annyit, amennyit már gazdaságosan lehetne továbbítani a farostlemezgyárba.

G. I.

Tiszta udvar — rendes ház

Zománcablák a kapukon

Tábla az épület homlokzatán, vagy a bejárati kapun. S ha belülről a kíváncsi idegen, hamar rájön, mivel lehet kiérdemelni a megtisztelő címet. Kis virágoskert, hely híján az ablakba, verandára kirakott virágok. Gondosan tiszta, ép vakolatú falak, ápoltság, felpert udvar, s azon az elhelyezett tárgyak rendje, ha kert van, akkor gyomtalanított, a fák, növények kezelése. A melléképítmények és a lakószobák csinosak, világosak, egészségesek — ez az igaz otthon. Ahol jól érzi magát a család és a látogató is.

Szegeden csaknem 15 ezer lakóház közül tavaly több mint 13 ezret látogattak meg — nem is egyszer — a Vöröskereszt aktivistái. Listába vették a tapasztalatokat, ezeket a listákat összeadták a kerületi tanácsok egészségügyi csoportjainak, azok összeállítás után a városi Vöröskereszt szervezetnek. S megint néhány százal több lett azoknak a házaknak a száma, amelyekre ki lehet szögezni a táblát: Tiszta udvar — rendes ház. A lakók diszoklevelet kapnak, amelyet a kerületi tanácselnök, a KÖJAL igazgatója és a Vöröskereszt titkára ír alá. Most az idén már — igaz, csak az I. kerületben — zománcozott táblákat is adnak

az oklevél mellé. Az I. kerületi tanács 600 táblát készített, de a másik két kerület is ilyen szándékkal van. Szegeden eddig 1600 magán és állami lakóépület érdemelte ki a címet eddig. A mozgalom tízéves és egyre népszerűbb. Része a szép Szegedért, a virágos Szegedért mozgalomnak, amelyet a néppront irányít.

A látogatások során egészségügyi és tisztasági szempontokat vesznek figyelembe elsősorban, ezért a csoportokban mindig van egészségügyi szakértő is. Így amellett, hogy végül rendezesebb lesz a város — mert azért arra mindenki büszke, ha kitéheti a táblát vagy oklevelet —, sokszor kirívó szociális és higiéniai hiányokra is felfigyelnek a társadalmi aktivisták. Nemegyszer pont az ő jelentésük alapján intézkedett a tanács ilyen esetekben. Ez a „mellékes” ténykedés is közhasznú és gazdagítja a mozgalmat.

Idén is márciusban kezdődik a lakóházak látogatása, mint minden évben. S ahol már tavaly, vagy azt megelőzően elérték a legjobb minősítést, nem akarják azt elveszíteni. Ahol még eddig nem volt rendben minden, ott arra törekednek, hogy az őszi „zárásakor” nekik is jusson a kitüntető címből.

K. J.

„Rianás” a Tiszán

Tegnap délután Szeged több pontján hallatszott mennydörgésszerű dübörgés, többszöri ismétlődésben. A nem minden évben hallható különös és az idén nagyon erős zajt az okozta, hogy a Tisza jégpáncélja alatt néhány centiméternyire leapadt a víz. A tíz-tizenöt centiméter vastagságú hatalmas jégfelület pár nap óta „támaszték” nélkül maradt. Most az enye időjárás hatására meggyengült a jég és messzire visszhangzó morajlással roppant össze több helyen.

Az Alsótiszavidéki Vízügyi Igazgatóságtól kapott értesülés szerint a folyón tegnap észlelt természeti jelenség abban különbözik a rianástól, hogy ez utóbbit a Balatonon a felmelegedéssel együttjáró jégkitágulás idézi elő. A Balatonon ez nem jár együtt apadással, a Tiszán viszont ez okozza a jégtakaró összetöredezését, amit csikorgó, morajló hangtűnmény kísér.

T. B.

Képernyő

Lengyel est

A varsói televízióstúdió elevenedett meg kedd este 230 percre a képernyőn. Mint a Rádió és Televízió Újság tudatja, a kezdeményezés nálunk született az Eurovízió, Intervízió tagállamai néme-lyikének tapasztalatcseréjére. A soron következő „nemzeti napok” tehát ízelítők — egymásból, egymás ízléséből, a különböző műfajok skálájának színeiből. Minőségi és milyenségi választékbe mutatók. (Még idén látjuk a finn, bolgár, svéd és NDK-műsort, természetesen oda-vissza alapon.)

A lengyel est kínált szépirodalmat, zenét, baletet, politikai töltésű dokumentumfilmet, mozaikszemeket az ország életéből, cirkuszszínpadot — sőt a gyerekeknek címzett esti mese sem maradt el. Az összeállítás valóban sokarcú, izléses, többfajta tévé-lehetőségre figyelő volt — csak kissé érdek-telen, unalmas. Szűkmarkúbb válogatással a kevesebb ez-úttal is többet mondhatott volna. Csupán egyetlen műfajban kapott megfoghatót — tegyük hozzá előnyös oldalról megismert — támpontot a néző lengyel barátaink napi televízióprogramjából. Ez a tévéfilm, a tévéjáték. Mind

Mark Twain népszerű novel-

lájának A lóvátott városnak megfilmesítése, mind a nálunk sem ismeretlen Stefan Zeromski kevésbé ismert elbeszélésének adaptációja (Pavoncello) a gondos, szakszerű, művészi invenciókkal gazdag, a képernyő lehetőségeit árnyaltan birtokló műhelye vallanak. (Persze a varsói televízió önálló színháza számunkra kuriózum. Budapesten nincs ilyen, pedig a komponisták is jól tudják, micsoda különbség szerzői tevékenységet folytatni saját zenekarral és anélkül. Kiváltképp, hogy a tévé-színház tradíciói korántsem olyan gyökeresek, mint mondjuk a zeneszerzői gyakorlat.) Érdekes volt a varsói dzsesszpincében tett látogatás is — ami újfent összehasonlításokra irritál. Köztudott, hogy a lengyel zenei élet, zenei nevelés közel sincs olyan fejlett, mint a miénk. A műsorból kideríthetően: náluk a dzsesszkultúra ápolása sem vetekehet művészi-ül a miénkkel. És a dzsesszpince ugyancsak kuriózum Budapest számára. Nincs.

Hogy néhány szervezésbeli kérdés milyen egyszerű, s hogy nekünk mégse jut eszünkbe?

N. L.

Megtalált közönség

Hova tűnt a filmközönség? Cikkek: vélemények, érvek, viták kérdezzek rá, mitől csappant meg a mozivásáros népszerűsége, mitől hervadt el varázsa. Hiszen a fiatalabbak is emlékeznek még, micsoda töretlen lendülettel birkóztak be évekkel ezelőtt egy-egy magyar filmre, sőt, igazán csak hazai filmjeinkre volt dicsőség bejutni. Kiemelt napi programnak számított, ha este mozijegy lapult a kabátzsebben. Emlékszem, milyen kétségbeesetten vágtattam haza néhány-szor még két forintért, mikor egész délutáni sorbaállással végre a pénztárhoz járulhattam, s kiderült: a zsebpénzemhez megálmodott hely nincs már, elfogyott. Aztán megint sort álltam, de mire odaértem, megint elfogyott a hozzámvaló, s így szaladoztam hazáig meg vissza, ahányszor csak feljebb li-

tált a pénztáros — mert a sort ki kellett várni. Nem úgy, mint mostanság divik, hogy a kedves-ritka mozivendég odasétál a kis ablakhoz, s kedvére-pénzére válogat kötegni jegykinálatban.

Ott ül...

Azaz, hogy mégsem egészen ilyen egyszerű a dolog. Az elmúlt napokban megint birkózó embereket találtam a szegedi filmszínházak (milyen bölcs többszám a kettő!) előcsarnokaiban. Az Egri csillagokra, Tony Renis filmjére, a Ha mondom, hogy szeretlek-re, s még néhányra. Látnoki jóstehetséggel már is odasaccolom a tömeget a közelgő Kleopátrára.

Így a fenti kérdésre — hova tűnt a filmközönség — bátran odaválaszolom: sehová. Ott ül a moziban, csak éppen ritkábban, mint évekkel ezelőtt. Azóta ugyanis megosztja a „konkurrencia”, elcsalogatja a tévé, megriasztja a felemelt helyár — bár ezért bosszankodni alig marad ideje, lépésben hozzá szokott a hasonló meglepetésekhez. Inkább úgy mondanám: a filmközönség ma jobban disztigvál. Több a válogatni valója, fontolgatja tehát, mit érdemes megnézni.

Eltolódások

Az ellentmondás pedig érzésem szerint ott van, hogy a közönség disztigválása, valamint filmgyártásunk, filmiportunk disztigválációja között ritmusbeli eltolódások vannak. A két szempont, a két igény nincs szinkronban. Persze a hibaforrást nem a

hagyományos osztályozásban kell keresni: a művészfilmek és a szórakoztató filmek kategóriája változatlanul megkülönböztetendő, hiszen kulturális-politikai elgondolások nem húzhat keresztül, nem befolyásolhat döntően a filmpiac kereslet-kínálat mérlege.

A valóság kétségtelenül az, hogy a sztárprodukciók, kalandfilmek, krimik, kosztümös történelmi behozhatatlan előnnyel rendelkeznek a művészfilmekkel szemben. Azok egyre növekvő importjóról tehát nem érdemes lemondani (ha gyártásukat a lehetőségek szűkebb korlátai nem is biztatják túlzottan), ki-váltképp, mert általuk fizetődnek ki a művészfilmek.

Sürgető

Csakhogy az arány módosulásával ez utóbbiak importjára (esetleg gyártására) nagyobb felelősséggel, politikusabban érdemes odafigyelni. Erre sürget az új mechanizmus immáron éves távlatból kipróbált gyakorlata. Körültekintőbb válogatással nem szabad üresen hagyni a mozikat — legfeljebb azt a mérsékelt érdeklődést engedni, ahol keveseknek is megéri vetíteni. Az igazán jó művészfilmekre — néhány kivételtől eltekintve — be-megy a közönség. Ha egyelőre még nem is a várt vagy óhajtott arányban. Éppen ezért fontos megválogatásuk szempontjait felülvizsgálni, hogy velük és általuk ne csappanjon az értékes alkotások közönsége. Így kívánja a jó filmek presztízsének megőrzése is.

Nikolényi István

Téli bútorgvásár!

Bútorboltok. figyelem!

TELEXRENDELESRE AZONNAL SZÁLLÍTUNK

nagy választékban
belföldi és importbútorokat.
Egyes garnitúrák
20—25 százalékkal olcsóbban kaphatók!

BÚTORÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT, RAKOSPALOTA
Telex: 787.

xBp. 3221

CSÜTÖRTÖK,
1969. JANUÁR 30.

DEL-MAGYARORSZAG 5